

<https://rm.coe.int/1680701699>

SAVIVALDYBIŲ VEIKLOS VERTINIMO KRITERIJAI PAGAL GERO VALDYMO PRINCIPUS

1. Savivaldybės atlieka daugybę funkcijų, todėl savivaldybių veiklos įvairovė yra vienas iš požymių, kuris skiria savivaldybes nuo centrinės valdžios institucijų ir įstaigų, ar viešąsias paslaugas teikiančių organizacijų. Skirtingai nei centrinės valdžios institucijos, savivaldybės turi daugiau galimybių į valdymo procesus įtraukti gyventojus, nes pagrindinis savivaldybių veiklos tikslas – užtikrinti savivaldybių gyventojams viešųjų paslaugų teikimą.

2. Geras valdymas savivaldybių institucijose, kurios yra arčiausiai gyventojų ir susijusios su paslaugų jiems teikimu, yra viena iš pagrindinių demokratinės valstybės prioritetinių kryptių. Stipri ir demokratiška vietos valdžia, įtraukianti ir įgalinanti vietos bendruomenes būti aktyviais vietos savivaldos dalyviais – neatsiejamas demokratinės visuomenės bruožas. Pažymėtina ir tai, kad geras valdymas savivaldybių institucijose yra esminis dalykas, siejantis visas savivaldybes, nepriklausomai nuo jų dydžio, gyventojų skaičiaus ar socialinių ekonominių sąlygų.

3. Europos Tarybos vietos ir regionų valdžių kongresas 2007 m. pritarė „Inovacijų ir Gero valdymo vietiniame lygmenyje strategijai“. Minėtą strategiją sudaro 12 principų (toliau – Gero valdymo principai), kuriais rekomenduojama vadovautis savivaldybėms vertinant bei tobulinant savo veiklą.:

- sąžiningi rinkimai, atstovavimas ir dalyvavimas;
- reagavimas;
- veiksmingumas ir efektyvumas;
- atvirumas ir skaidrumas;
- teisės normų laikymasis;
- etiškas elgesys;
- kompetencija ir produktyvumas;

- inovacijos ir atvirumas pokyčiams;
- patvarumas ir ilgalaikė orientacija;
- patikimas finansų valdymas;
- žmogaus teisės, kultūrinė įvairovė ir socialinė sanglauda;
- atskaitomybė.

Siekiant suprasti šių Gero valdymo principų taikymo vietos valdyje svarbą ir kokių tikslų siekiamą juos įgyvendinant, šiuos principus trumpai galima apibūdinti taip:

3.1. **Sąžiningi rinkimai, atstovavimas ir dalyvavimas.** Rinkimai savivaldybėje vykdomi laisvai ir sąžiningai, visi savivaldybės gyventojai turi galimybes dalyvauti vietos valdyje ir išreikšti savo nuomonę dėl jiems aktualiais klausimais priimamų sprendimų.

3.2. **Reagavimas.** Viešosios paslaugos teikiamos, atsižvelgiant į gyventojų poreikius; atsakymai į gyventojų prašymus ir jų skundai nagrinėjami laikantis teisės aktų nustatytos tvarkos ir terminų.

3.3. **Veiksmingumas ir efektyvumas.** Iškelti tikslai pasiekiami geriausiai panaudojant turimus išteklius, rezultatai atitinka iš anksto numatytus tikslus.

3.4. **Atvirumas ir skaidrumas.** Savivaldybės gyventojams užtikrinama galimybė naudotis viešąją informacija; sprendimai yra aiškiai suprantami, išsamūs, priimami ir vykdomi laikantis teisės aktų reikalavimų.

3.5. **Teisės normų laikymasis.** Savivaldybėje griežtai laikomasi teisės aktų reikalavimų, vykdomi teismų priimti sprendimai.

3.6. **Etiškas elgesys.** Savivaldybės gyventojų gerovė ir bendri interesai yra svarbesni už atskirų asmenų interesus; kuriamos ir įgyvendinamos priemonės kovai su įvairiomis korupcijos formomis.

3.7. **Kompetencija ir produktyvumas.** Savivaldybės tarybos nariai, savivaldybės darbuotojai tinkamai vykdo savo pareigas, nuolat tobulina savo turimas žinias ir įgūdžius, siekdami geresnių savo veiklos rezultatų.

3.8. **Inovacijos ir atvirumas pokyčiams.** Siekiama naujų ir efektyvių problemų sprendimų būdų, kuriamos palankios sąlygos pokyčiams ir mokomasi iš kitų šalių ar institucijų gerosios patirties.

3.9. **Patvarumas ir ilgalaikė orientacija.** Vietos bendruomenės patvarumas; įvertinami būsimų kartų poreikiai interesai.

3.10. **Patikimas finansų valdymas.** Savivaldybė užtikrina tinkamą viešųjų išteklių naudojimą, siekiama racionaliai valdyti savivaldybės lėšas.

3.11. **Žmogaus teisės, kultūrinė įvairovė ir socialinė sanglauda.** Žmogaus teisės gerbiamos ir saugomos, kovojama su visomis diskriminacijos formomis, kultūrinė įvairovė yra laikoma vertybe, socialinė sanglauda tarp įvairių socialinių sluoksnių gyventojų yra remiama.

3.12. **Atskaitomybė.** Savivaldybė yra atsakinga už priimamus sprendimus, skelbia juos viešai, atsiskaito savivaldybės gyventojams už savo atliktus darbus; imasi priemonių prieš netinkamą viešąjį administravimą ar netinkamus savivaldybės darbuotojų veiksmus, kurie pažeidžia žmogaus teises.

Šių principų diegimas savivaldybėse padėtų tobulinti vietinį valdymą, užtikrintų priimamų sprendimų skaidrumą, savivaldybės gyventojų dalyvavimą tvarkant viešuosius reikalus bei orientuotų į savivaldybių gyventojų poreikių tenkinimą. Todėl Gero valdymo principus galima įvardinti kaip kriterijus, charakterizuojančius savivaldybių veiklos kokybę. Pažymėtina, kad šie principai tarpusavyje yra susiję – vieno principo įgyvendinimas arba nepakankamas įgyvendinimas savivaldybės veikloje turi įtakos kitų principų taikymui, taigi ir savivaldybės veiklos kokybei. Gero valdymo principų įtvirtinimas savivaldybių veikloje – tai galimybė savivaldybėms pasitikrinti, kokie yra jų veiklos trūkumai ir kokios yra jų veiklos tobulinimo kryptys. Kiekvienas Gero valdymo principas išsamiau apibūdintas ir jį atspindintys kriterijai pateikti lentelėje Nr. 1.

4. Savivaldybėse yra rengiami savivaldybės strateginio planavimo dokumentai (savivaldybės strateginis plėtros planas, atskirų savivaldybės ūkio šakų (sektorių) plėtros programos, savivaldybės strateginis veiklos planas), kuriuose nustatyti savivaldybės strateginiai tikslai ir jiems įgyvendinti numatytos veiklos.

Taikant Gero valdymo principus savivaldybių strateginio valdymo procesuose, strateginiuose planuose turėtų būti formuluojami konkretūs savivaldybių gyventojų gyvenimo kokybės gerinimo tikslai, išskiriant prioritėtines sritis, nustatant uždavinius jiems įgyvendinti, ir rodiklius. Pasiiekti savivaldybės veiklos rezultatai turėtų būti analizuojami, vertinami ir nuolat tobulinami.

5. Savivaldybės, įvertinusios savo galimybes reguliuoti ir valdyti didelę dalį viešųjų reikalų ir, jei reikia, atsižvelgdamos į suinteresuotų šalių (verslo subjektai, Nevyriausybinės organizacijos, savivaldybės gyventojai) iniciatyvas, turėtų bendradarbiauti ir užmegzti dialogą su jomis dėl būdų ir priemonių, kaip efektyviau įgyvendinti Gero valdymo principus ir išsikeltus strateginius tikslus. Pažymėtina, kad geras valdymas turi

įtakos racionaliam viešųjų reikalų tvarkymui, skatina stabilumą, ekonominę ir socialinę vystymąsi, o viešojo, privataus ir nevyriausybinių sektoriaus bendradarbiavimas didina gyventojų pasitikėjimą valdžia, įtraukia gyventojus į sprendimų priėmimą.

6. Lietuvos savivaldybėms siūloma įsivertinti savo veiklą bei pasiektą pažangą, remiantis rekomenduojamais savivaldybių veiklos vertinimo kriterijais pagal Gero valdymo principus (lentelė Nr. 1). Kiekvienam Gero valdymo principui būdingi esminiai kriterijai, kuriais remiantis savivaldybės turi vykdyti savo veiklą. Savivaldybėms objektyviai įsivertinus savo veiklą, tai paskatintų jas ne tik tobulinti vietinį valdymą, įgyvendinti reikalingus pokyčius, siekiant savivaldybių gyventojų gerovės, bet ir padėtų savivaldybėms įsivertinti, ar buvo pasiekti strateginiai tikslai, šių tikslų įgyvendinimo efektyvumą, kokybę bei naudą vietos bendruomenėms.

SAVIVALDYBIŲ VEIKLOS VERTINIMAS

7. Savivaldybės naudojama informacija veiklos įsivertinimui turėtų būti lengvai prieinama iš tokių šaltinių, kaip savivaldybės tarybos veiklos reglamento, savivaldybės centralizuotos vidaus tarnybos audito ar savivaldybės kontrolieriaus ataskaitų, strateginio plano įgyvendinimo ataskaitų, savivaldybės gyventojų, savivaldybės politikų bei savivaldybės institucijų darbuotojų apklausų.

8. Siekiant nustatyti, kokių lygiu yra įgyvendinami Gero valdymo principai savivaldybėje, kokios priežastys lemia nepakankamą Gero valdymo principų diegimą, būtų tikslinga sudaryti Savivaldybės veiklos vertinimo grupę iš savivaldybės tarybos narių, savivaldybės administracijos ir kitų viešojo sektoriaus institucijų darbuotojų, kurie galėtų argumentuotai pateikti savo nuomonę apie Gero valdymo principų įgyvendinimą savivaldybėje bei nurodytų galimas priežastis, dėl kurių kyla problemos įgyvendinant Gero valdymo principus.

9. Savivaldybės pasiektą lygį pagal Gero valdymo principų taikymą savivaldybės veikloje siūloma vertinti pagal nurodytus vertinimo balus (nuo 0 iki 4 balų). Kiekvieno iš 12 Gero valdymo principo taikymo savivaldybės veikloje vertinimo rezultatas apskaičiuojamas sudėjus savivaldybės veiklos vertinimo kriterijų balus ir padalijus iš to principo kriterijų skaičiaus. Jei savivaldybės pasiektas lygis pagal Gero valdymo principų taikymą savivaldybės veikloje yra vertinamas „labai gerai“, vadinasi savivaldybės valdymo lygis atitinka Inovacijų ir Gero valdymo vietiniame lygmenyje strategijai. Jei rezultatas yra nuo 0 iki 1,99, vadinasi šis Gero valdymo principas savivaldybės veikloje nėra taikomas.

Nustačius Gero valdymo principų įgyvendinimo problemų priežastis, savivaldybė turėtų skirti daugiau dėmesio nepakankamai įgyvendinamo Gero valdymo principo diegimui savivaldybės veikloje.

Bendras savivaldybės veiklos vertinimo rezultatas apskaičiuojamas sudėjus visų Gero valdymo principų vertinimo rezultatų vidurkį ir jį padalijus iš 12.

10. Pažymėtina, kad kiekvieną savivaldybės veiklos vertinimo kriterijų grupę pagal Gero valdymo principus apibendrina teiginys, kurį turėtų įvertinti tiek savivaldybės gyventojai, tiek savivaldybės politikai ir savivaldybės institucijų darbuotojai. Jei, palyginus savivaldybės gyventojų ir savivaldybės politikų, bei savivaldybės institucijų darbuotojų atsakymus, šio teiginio vertinimas labai skiriasi, savivaldybė turėtų imtis veiksmų ar priemonių, kad šis skirtumas būtų sumažintas. Tiek savivaldybės gyventojai, tiek savivaldybės politikai ir savivaldybės institucijų darbuotojai gali būti apklausiami pagal lentelėje Nr. 2 ir lentelėje Nr. 3 pateiktas anketas (apklausos gali būti anoniminės).

Priedas

Lentelė Nr. 1

SAVIVALDYBIŲ VEIKLOS VERTINIMO KRITERIJAI PAGAL GERO VALDYMO PRINCIPUS

Gero valdymo principai (principų aprašymas)	Gero valdymo principus atspindintys kriterijai	Savivaldybės pasiektas lygis pagal Gero valdymo principų taikymą savivaldybės veikloje yra vertinamas kaip:				
		Netaikomas	Blogas	Vidutiniškas	Geras	Labai geras
		0	1	2	3	4

		Netaikomas, nežinomas, nėra nuomonės	Pagrindinės problemos yra žinomos tačiau šiuo metu jos nesprenžiamos	Pagrindinės problemos yra žinomos ir imamasi priemonių joms spręsti, nors praktiškai jo įgyvendinimas iki šiol buvo ribotas	Yra gerai parengti planai ir išvystyta veikla pagrindinių klausimų sprendimui, kuriuos galima pagrįsti įgyvendinimo pavyzdžiais.	Yra aiškių gerosios praktikos pavyzdžių, kuriais galima pasidalinti su kitomis savivaldybėmis, ir toliau siekiama užtikrinti ilgalaikį ir tvarų tobulėjimą.
<p>1. Sąžiningi rinkimai, atstovavimas ir dalyvavimas</p> <ul style="list-style-type: none"> Savivaldybės tarybos ir mero rinkimai vyksta laisvai ir sąžiningai, pagal tarptautinius standartus ir nacionalinius teisės aktus; savivaldybės gyventojai turi teisę pareikšti nuomonę apie priimamus sprendimus tiesiogiai ar per jų interesams atstovaujantį organą. Užtikrinama saviraiškos, susirinkimų ir asociacijų laisvė; visų savivaldybės gyventojų nuomonė išklausa, nepaisant socialinių skirtumų, ir į ją atsižvelgiama priimant sprendimus; sąžiningai tarpininkaujama tarp skirtingus interesus 	<p>1.1. Savivaldybės tarybos ir mero rinkimai vyksta griežtai laikantis teisės aktų nuostatų.</p> <p>1.2. Visoms savivaldybės gyventojų socialinėms grupėms sudarytos sąlygos balsuoti renkant savivaldybės tarybą ir merą.</p> <p>1.3. Savivaldybė savo veiklos planus skelbia viešai ir konsultuojasi dėl jų su vietos gyventojais, verslo subjektais, vietos žiniasklaida, bei atsižvelgia į jų pateiktas pastabas.</p> <p>1.4. Savivaldybė siekia priimti sprendimus ir patvirtinti praktines priemones jiems įgyvendinti, kad pagerintų savivaldybės gyventojų dalyvavimą vietos visuomeniniame gyvenime.</p> <p>1.5. Savivaldybėje nustatytos pagrindinės suinteresuotos grupės (jos apima NVO, verslą, vietinę spaudą ir kitas interesų grupes). Šis sąrašas nuolat yra peržiūrimas ir atnaujinamas.</p> <p>1.6. Savivaldybė tariasi su vietos gyventojais pradiname sprendimų priėmimo proceso etape.</p>					

<p>turinčių grupių, tam kad būtų pasiektas bendras sutarimas naudingas visai vietos bendruomenei;</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprendimai priimami daugumos valia, gerbiant mažumos teises ir teisėtus interesus. 	<p>1.7. Socialiai pažeidžiamos gyventojų grupės yra įtraukiamos į sprendimų priėmimą.</p>					
	<p>Savivaldybės gyventojai yra patenkinti turimomis galimybėmis įtakoti savivaldybių priimamus, jiems aktualius sprendimus.</p>					
<p>2. Reagavimas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priimami sprendimai bei procedūros atitinka savivaldybės gyventojų teisėtus lūkesčius ir poreikius; • teikiamos viešosios paslaugos, į skundus bei prašymus dėl viešųjų paslaugų teikimo atsakoma per teisės aktuose nustatytą terminą. 	<p>2.1. Savivaldybės politikai ir savivaldybės administracijos darbuotojai turi aiškias gaires ir nustatytas procedūras visose sprendimų priėmimo stadijose.</p> <p>2.2. Savivaldybės politikai tinkamai atstovauja savivaldybės gyventojų interesus.</p> <p>2.3. Parengta ir naudojama gyventojų skundų dėl viešųjų paslaugų teikimo ir savivaldybės darbuotojų veiksmų nagrinėjimo procedūra, gyventojams atsakoma laiku.</p> <p>2.4. Reikalingi savivaldybės veiklos kryptių ir paslaugų teikimo pokyčiai atliekami atsižvelgiant į atliktus atitinkamus tyrimus, ataskaitas, konsultacijas, skundus ir skelbiami viešai.</p> <p>2.5. Savivaldybė užtikrina, kad savivaldybės gyventojams paslaugas teikia kompetentingi darbuotojai, kurie supranta vietos gyventojų poreikius.</p>					
	<p>Savivaldybėje skundai dėl paslaugų teikimo yra nagrinėjami kompetentingai ir laiku.</p>					
<p>3. Veiksmingumas ir efektyvumas</p>	<p>3.1. Savivaldybėje nuolat renkama ir įvertinama informacija apie jos veiklos rezultatus.</p>					

<ul style="list-style-type: none"> • Pasiiekti savivaldybės veiklos rezultatai atitinka sutartus tikslus; • savivaldybės gyventojams teikiamos paslaugos yra savalaikės ir kokybiškos, geriausia panaudojant turimus išteklius; • analizuojami savivaldybės veiklos rezultatai, kad būtų galima įvertinti ir padidinti teikiamų paslaugų veiksmingumą ir efektyvumą; • savivaldybės auditai atliekami reguliariai, siekiant įvertinti ir pagerinti savivaldybės veiklos efektyvumą. 	<p>3.2. Savivaldybė reguliariai ir viešai teikia ataskaitas savivaldybės gyventojams apie teikiamas paslaugas, funkcijas, atitinkamus rodiklius ir pasiektą pažangą.</p> <p>3.3. Savivaldybė atsižvelgia į jos veiklos įvertinimo rezultatus, kad galėtų įgyvendinti savo veiklos kryptis ateityje.</p> <p>3.4. Savivaldybės veiklos ataskaitos, vykdomos įvairios procedūros ir informacinės sistemos yra tikrinamos nepriklausomų auditorių, apie patikrinimo rezultatus informuojant savivaldybės tarybą.</p> <p>3.5. Visos savivaldybės teikiamos pagrindinės paslaugos ir atliekamos funkcijos yra reguliariai peržiūrimos, siekiant įvertinti jų efektyvumą ir poveikį.</p> <p>3.6. Savivaldybėje kuriami strateginio planavimo dokumentai ir jų įgyvendinimą detalizuojantys planavimo dokumentai.</p> <p>3.7. Savivaldybė savo veiklą ir biudžetą planuoja atsižvelgdama į patvirtintus savivaldybės strateginio planavimo dokumentus.</p> <p>3.8. Savivaldybė keičiasi savo gerąja praktika su kitomis savivaldybėmis ir naudoja šią informaciją, kad įrodytų savo veiklos veiksmingumą ir efektyvumą.</p>					
	Savivaldybės gyventojai yra patenkinti savivaldybės teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis.					
<p>4. Atvirumas ir skaidrumas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sprendimai priimami ir vykdomi laikantis teisės aktų reikalavimų; • Savivaldybės gyventojai turi galimybes susipažinti su visa 	<p>4.1. Savivaldybės priimami sprendimai yra aiškiai suprantami, motyvuoti ir prieinami savivaldybės gyventojams ar jų atstovams.</p>					

<p>savivaldybės turima informacija, išskyrus informaciją, kuri susijusi su valstybės, tarnybos ar komercine paslaptimi ar saugoma kitų įstatymų;</p> <ul style="list-style-type: none"> informacija apie priimamus sprendimus, jų įgyvendinimą ir rezultatus, politikų ir tarnautojų interesus, savivaldybės gyventojams prieinama tokiu būdu, kad jie galėtų juos stebėti ir dalyvauti savivaldybės veikloje. 	<p>4.2. Savivaldybė priima ir įgyvendina sprendimus atvirai, skaidriai, atsakingai ir laiku, laikantis teisės aktų reikalavimų.</p> <p>4.3. Savivaldybės tarybos mažuma (opozicija), turi teisę reikalauti rengti savivaldybės tarybos komitetų posėdžius konkrečioms klausimams aptarti ir būti atstovaujama vietos valdžios institucijose.</p> <p>4.4. Savivaldybėje užtikrinamas gyventojų ir jų išrinktų atstovų nuolatinis ir nevaržomas bendravimas.</p> <p>4.5. Savivaldybės tarybos posėdžiai yra atviri visuomenei ir žiniasklaidai, išskyrus atvejus, kai posėdyje svarstomas su valstybės, tarnybos ar komercine paslaptimi susijęs klausimas ir savivaldybės taryba nusprendžia jį nagrinėti uždaramame posėdyje.</p> <p>4.6. Savivaldybės gyventojams ar jų atstovams sudaromos sąlygos susipažinti su savivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkėmis ir kitais dokumentais.</p> <p>4.7. Savivaldybės tarybos nariai atvirai bendrauja su žiniasklaidos atstovais ir teikia jiems informaciją.</p>					
	<p>Savivaldybė gerai informuoja savivaldybės gyventojus apie savivaldybės politikų veiklą.</p>					
<p>5. Teisės normų laikymasis</p> <ul style="list-style-type: none"> Savivaldybės griežtai laikos įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų, bei vykdo teismo sprendimus; savivaldybės teisės aktai yra priimami laikantis įstatymų 	<p>5.1. Savivaldybėje laikomasi visų galiojančių įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų.</p> <p>5.2. Savivaldybė viešai informuoja gyventojus apie bet kokius teismo priimtus sprendimus.</p> <p>5.3. Savivaldybėje teisės aktai yra priimami laikantis įstatymų nustatytos tvarkos ir vykdomi nešališkai.</p>					

nustatytos tvarkos ir vykdomi nešališkai.						
	Savivaldybėje vyrauja bendri, o ne atskirų gyventojų interesai.					
6. Etiškas elgesys <ul style="list-style-type: none"> Savivaldybės gyventojų gerovė yra aukščiau asmeninių interesų; imamasi veiksmingų priemonių, siekiant užkirsti kelią ir kovoti prieš visų formų korupciją; viešų ir privačių interesų konfliktai deklaruojami laiku, o juos deklaravę asmenys nusišalina priimant su tuo susijusius sprendimus. 	<p>6.1.Savivaldybės siekia visų savivaldybės gyventojų gerovės.</p> <p>6.2. Savivaldybės biudžeto lėšos skirstomos atsižvelgiant į vietos gyventojų poreikius.</p> <p>6.3. Yra nustatytos specialios sprendimų priėmimo procedūros tose veiklos srityse, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, pvz. savivaldybės turto pirkimas- pardavimas, nuoma, leidimų ar licencijų išdavimas ir pan.</p> <p>6.4. Savivaldybės politikai laikosi Valstybės politikų elgesio kodekso, o savivaldybės tarnautojai Valstybės tarnautojų veiklos etikos taisyklių nuostatų (pvz. deklaruojami vieši ir privatūs interesai).</p> <p>6.5. Savivaldybėje yra parengta kovos su korupcija programa.</p> <p>6.6. Savivaldybėje įgyvendinamas korupcijos prevencijos priemonių veiksmingumo užtikrinimas, nuolat tikrinant ir peržiūrint korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo rezultatus bei teikiant pasiūlymus dėl atitinkamų priemonių veiksmingumo didinimo institucijai, kuri pagal savo kompetenciją įgaliota įgyvendinti tokius pasiūlymus.</p> <p>6.7. Savivaldybės tarybos nariai ir kiti savivaldybės darbuotojai laiku deklaruoja galimus viešų ir privačių interesų konfliktus, kurie gali turėti įtakos priimant sprendimus, ir nusišalina priimant atitinkamus sprendimus.</p>					

	<p>6.8. Savivaldybėje užtikrinami veiksmingi ir efektyvūs viešieji pirkimai, taikant iš anksto nustatytus atrankos kriterijus.</p> <p>6.9. Savivaldybės gyventojams sudaromos sąlygos susipažinti su viešaisiais pirkimais susijusiais dokumentais ir priimtais sprendimais dėl sutarčių sudarymo.</p>					
	Savivaldybėje su visais gyventojais elgiamasi vienodai, nepriklausomai nuo juos siejančių ryšių su išrinktais savivaldybės tarybos nariais ar kitais savivaldybės institucijų darbuotojais.					
<p>7. Kompetencija ir produktyvumas</p> <ul style="list-style-type: none"> Savivaldybės darbuotojai nuolat lavina profesinius įgūdžius, siekdami pagerinti savo veiklos rezultatus ir kokybę; savivaldybės darbuotojai yra motyvuoti nuolat tobulinti savo veiklą; kuriami ir naudojami praktiniai metodai ir procedūros, siekiant geresnių savivaldybės veiklos rezultatų. 	<p>7.1. Savivaldybėje yra nustatyti ir tikrinami savivaldybės darbuotojų įgūdžiai, gebėjimai ir patirtis, reikalingi efektyviam viešųjų ir administracinių paslaugų teikimui.</p> <p>7.2. Savivaldybėje patvirtinti savivaldybės darbuotojų mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo planai.</p> <p>7.3. Savivaldybėje reguliariai atliekamas savivaldybės darbuotojų veiklos vertinimas.</p>					
	Savivaldybės darbuotojai yra kompetentingi, išmanantys savo darbą.					
<p>8. Inovacijos ir atvirumas pokyčiams</p> <ul style="list-style-type: none"> Savivaldybėje ieškoma naujų ir efektyvių problemų sprendimo būdų, 	<p>8.1. Savivaldybėje laikomasi struktūrinio požiūrio į naujoves, atliktus tyrimus ir pasiekimus.</p> <p>8.2. Savivaldybėje siekiama nustatyti ir įgyvendinti gerosios praktikos pavyzdžius ir naujus problemų sprendimų būdus.</p>					

<p>atsižvelgiant į šiuolaikinius paslaugų teikimo metodus;</p> <ul style="list-style-type: none"> • savivaldybėje pasirengta išbandyti naujas programas ir mokytis iš kitų patirties; • savivaldybėje kuriamos palankios sąlygos pokyčiams, tam kad būtų pasiekti geresni savivaldybės veiklos rezultatai. 	<p>8.3.Savivaldybės tarybos nariai ir savivaldybės darbuotojai įsipareigoję imtis konkrečių veiksmų, kad būtų gaunama nauda, įgyvendinant naujus sprendimus ir gerąją praktiką.</p>					
	<p>Savivaldybėje atsižvelgiama į savivaldybės gyventojų siūlymus, kaip gerinti viešųjų paslaugų teikimą savivaldybės gyventojams.</p>					
<p>9. Patvarumas ir ilgalaikė orientacija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Įvertinami būsimų kartų poreikiai; • pokyčių ir valdymo inovacijų ryšio su įprasta sėkminga praktika ir sukaupta patirtimi išsaugojimas; • savivaldybės veiklos rezultatai atitinka strateginiame plane numatytą misiją. Šio principo realizavimą užtikrina aiškus asmeninių ir institucinių tikslų atskyrimas ir orientacija į ilgalaikę institucinę naudą. 	<p>9.1. Savivaldybėje laikomasi struktūrinio požiūrio į ilgalaikę plėtrą.</p> <p>9.2. Rengiant savivaldybės strateginio planavimo dokumentus įvertinami būsimų kartų poreikiai.</p> <p>9.3. Savivaldybėje yra bendras požiūris į priimamus sprendimus dėl darnaus vystymosi.</p> <p>9.4. Savivaldybės veiklos finansinis planavimas užtikrina ilgalaikį savivaldybės infrastruktūros ir turto naudojimą.</p> <p>9.5. Savivaldybėje yra struktūrizuotas požiūris į savivaldybės istorinių, kultūrinių ir socialinių ypatumų išsaugojimą.</p>					
	<p>Savivaldybėje sprendimus priimantys asmenys įtraukia savivaldybės gyventojus į vietos problemų sprendimą ir darnumo užtikrinimą.</p>					
<p>10. Patikimas finansų valdymas</p>	<p>10.1. Savivaldybės taryba, priimdama sprendimus, aiškiai pagrindžia teikiamų paslaugų kainas.</p>					

<ul style="list-style-type: none"> • Savivaldybės užtikrina efektyvų ir racionalų savivaldybės lėšų valdymą ir panaudojimą; • savivaldybės finansai valdomi atsakingai, įskaitant sutarčių sudarymą ir paskolų naudojimą; • savivaldybės biudžeto rengiamas konsultuojantis su savivaldybės gyventojais; • tinkamai įvertinta ir valdoma rizika, tame tarpe skelbiant bendras finansines ataskaitas, o viešojo ir privataus sektoriaus partnerystės atveju, rizika dalijamasi realiai; • savivaldybė dalyvauja vienijant vietos bendruomenes, dalijasi našta ir nauda, mažina riziką. 	<p>10.2. Atliktų savivaldybės auditų rezultatai skelbiami viešai.</p> <p>10.3. Savivaldybės metinio audito metu vertinama savivaldybės teikiamų paslaugų kaina.</p> <p>10.4. Rengiant savivaldybės biudžetą konsultuojamasi su suinteresuotomis šalimis.</p> <p>10.5. Savivaldybės gyventojai turi teisę susipažinti su patvirtintu savivaldybės biudžetu, nustatytais mokesčių tarifais, informacija apie teikiamų paslaugų efektyvumą ir rezultatus.</p> <p>10.6. Savivaldybė nustato ir valdo savo finansų ir paslaugų teikimo riziką, taip pat priima ir pripažįsta riziką; vengia rizikos (pvz., perduoda kitam juridiniam asmeniui teikti paslaugas); perkelia riziką (pvz., naudojasi viešojo ir privataus sektoriaus partneryste ar komerciniu draudimu), ar dalijasi riziką (pvz., veikia bendrai su kita savivaldybe).</p> <p>10.7. Savivaldybė bendradarbiauja su kitomis savivaldybėmis, siekdama pagerinti savo veiklą ir teikiamų paslaugų kokybę.</p>					
	Savivaldybė tinkamai informuoja gyventojus apie teikiamas paslaugas ir pagrindžia šių paslaugų kainas.					
<p>11. Žmogaus teisės, kultūrinė įvairovė ir socialinė sanglauda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Savivaldybėje gerbiamos, saugomos ir įgyvendinamos žmogaus teisės, kovojama su visomis diskriminacijos formomis; 	<p>11.1. Savivaldybė užtikrina, kad visos socialinės grupės dalyvautų, įgyvendinant kovos su bet kokios formos diskriminacija, priemones.</p> <p>11.2. Savivaldybė imasi priemonių, kad visi savivaldybės gyventojai būtų apsaugoti nuo diskriminavimo ir socialinės atskirties.</p>					

<ul style="list-style-type: none"> • kultūrinė įvairovė yra laikoma turtu ir nuolat siekiama užtikrinti, kad visi savivaldybės gyventojai įsiliėtų į vietos bendruomenę ir jaustųsi reikalingi; • skatinama socialinė sanglauda ir integracija; • užtikrinamas pagrindinių paslaugų prieinamumas, ypač socialiai remtinoms savivaldybės gyventojų grupėms. 	<p>11.3. Savivaldybė aktyviai remia vietos gyventojų kultūrinę įvairovę ir skatina socialinę sanglaudą, skirdama tam lėšas, remdama nevyriausybinių organizacijų veiklą, skatindama dialogą ir partnerystę tarp skirtingų socialinių grupių.</p> <p>11.4. Savivaldybė yra užsibrėžusi aiškius tikslus, kaip gerinti socialinę sanglaudą, skatinti kultūrinę įvairovę ir skirtingų socialinių grupių tarpusavio bendravimą.</p> <p>11.5. Savivaldybė yra patvirtinusi atskirus veiklos planus dėl socialiai pažeidžiamų grupių teisių užtikrinimo (pvz., Planas dėl vaikų ir jaunimo teisių užtikrinimo ir kt.).</p> <p>11.6. Savivaldybės politikai ir savivaldybės administracijos darbuotojai užtikrina, kad lygių galimybių principas būtų įtvirtintas savivaldybės strateginio ir teritorijų planavimo dokumentuose bei jo laikomasi teikiant viešąsias paslaugas.</p>					
	Savivaldybėje yra užtikrinamos žmogaus teisės, kovojama su bet kokios formos diskriminacija.					
<p>12. Atskaitomybė</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visi, kas priima sprendimus, tiek kolektyvinius, tiek individualius, prisiima už juos atsakomybę; • priimti sprendimai yra skelbiami ir paaiškinami; • savivaldybės imasi veiksmingų teisinių priemonių prieš netinkamą viešąjį administravimą ir gina žmogaus teises. 	<p>12.1. Visi asmenys, kurie priima tiek kolektyvinius, tiek individualius sprendimus, prisiima už juos atsakomybę. Tai reglamentuota teisės aktuose ir jų pareigybių aprašymuose.</p> <p>12.2. Savivaldybės taryba viešai (bent kartą per metus) atsiskaito vietos gyventojams už priimtus sprendimus.</p> <p>12.3. Savivaldybėje atliekamas skaidrus ir nepriklausomas auditas, kaip tai nustatyta teisės aktuose.</p>					

	12.4.Savivaldybė laikosi teisės aktų reikalavimų ir atsižvelgia į gerąją praktiką, kad netinkamais vietos valdžios institucijų veiksmais nebūtų pažeidžiamos žmogaus teisės.					
	Savivaldybės politikai ir pareigūnai tinkamai teikia informaciją ir paaiškinimus savivaldybės gyventojams apie priimtus sprendimus.					

ANKETA SAVIVALDYBĖS GYVENTOJAMS IR SAVIVALDYBĖS INSTITUCIJŲ DARBUOTOJAMS

Lentelė Nr. 2

Eil. Nr.		Nežinau, neturiu nuomonės (0)	Nepritariu (1)	Iš dalies pritariu (2)	Pritariu (3)	Visiškai pritariu (4)
1.	Sąžiningi rinkimai, atstovavimas ir dalyvavimas , t. y. užtikrinamos realios galimybės visiems savivaldybės gyventojams pateikti nuomonę apie viešųjų reikalų tvarkymą savivaldybėje.					
	Aš esu patenkintas esamomis galimybėmis įtakoti savivaldybės priimamus sprendimus man aktualiais klausimais.					
2.	Reagavimas , t. y. užtikrinama, kad savivaldybės institucijų veikla atitinka teisėtus savivaldybės gyventojų lūkesčius ir interesus.					
	Savivaldybėje skundai dėl paslaugų teikimo yra nagrinėjami kompetentingai.					
3.	Veiksmingumas ir efektyvumas , t. y. siekiama užtikrinama, kad savivaldybės tikslai būtų pasiekti, o kuo geriau panaudojant turimus išteklius.					
	Apskritai, aš esu patenkintas savivaldybės teikiamomis paslaugomis.					

4.	Atvirumas ir skaidrumas , t. y. užtikrinama galimybė viešai gauti aiškiai suprantamą informaciją apie viešųjų reikalų tvarkymą savivaldybėje.					
	Savivaldybė gerai informuoja savivaldybės gyventojus apie savivaldybės politikų veiklą.					
5.	Teisės normų laikymasis , t. y. užtikrinamas sąžiningumas ir nešališkumas.					
	Savivaldybėje vyrauja bendri, o ne atskirų gyventojų interesai.					
6.	Etiškas elgesys , t. y. užtikrinama, kad vieši interesai yra aukščiau už privačius interesus.					
	Savivaldybėje su visais gyventojais elgiamasi vienodai, nepriklausomai nuo juos siejančių ryšių su išrinktais savivaldybės tarybos nariais ar kitais savivaldybės institucijų darbuotojais.					
7.	Kompetencija ir produktyvumas , t. y. užtikrinama, kad tiek savivaldybės politikai, tie savivaldybės institucijų darbuotojai gerai atlieka savo pareigas.					
	Savivaldybės pareigūnai yra kompetentingi, išmanantys savo darbą.					
8.	Inovacijos ir atvirumas pokyčiams , t. y. siekiama, kad būtų gaunama nauda iš naujų sprendimų būdų ir gerosios praktikos.					
	Savivaldybėje atsižvelgiama į savivaldybės gyventojų siūlymus, kaip gerinti viešųjų paslaugų teikimą savivaldybės gyventojams.					
9.	Patvarumas ir ilgalaikė orientacija , t. y. įvertinami būsimų kartų poreikiai.					
	Savivaldybėje sprendimus priimančias asmenys įtraukia savivaldybės gyventojus į vietos problemų sprendimą.					
10.	Patikimas finansų valdymas , t. y. užtikrinamas taupus ir produktyvus savivaldybės lėšų naudojimas.					
	Savivaldybė tinkamai informuoja gyventojus apie teikiamas paslaugas ir pagrindžia šių paslaugų kainas.					
11.	Žmogaus teisės, kultūrinė įvairovė ir socialinė sanglauda , t. y. visų savivaldybės gyventojų teisės yra saugomos ir gerbiamos, nė vienas nėra diskriminuojamas.					
	Savivaldybėje yra užtikrinamos žmogaus teisės, jų įgyvendinimas vystomas visuose savivaldybės gyventojų grupėse.					

12.	Atskaitomybė , t. y. savivaldybės politikai ir savivaldybės institucijų darbuotojai prisiima atsakomybę už savo veiksmus ir priimtus sprendimus.						
	Savivaldybės politikai ir darbuotojai tinkamai teikia informaciją ir paaiškinimus apie priimtus sprendimus.						
		1	2	3	4	5	6
13.	13.1. Koks Jūsų užsiėmimas? 1) Valstybės tarnautojas 2) Samdomas darbuotojas 3) Verslininkas 4) Studentas 5) Pensininkas arba socialiai remtiną asmuo 6) Kita						
	Pastaba. Į šį klausimą atsako tik pažymėję 13.1 klausimo 1 ar 2 variantus. 13.2. Prašome įvertinti žemiau pateiktus teiginius.		Nežinau, neturiu nuomonės (0)	Nepritariu (1)	Iš dalies pritariu (2)	Pritariu (3)	Visiškai pritariu (4)
	13.2.1. Aš esu labai patenkintas, kad sprendžiant įvairius klausimus į mano nuomonę darbe atsižvelgiama.						
	13.2.2. Aš visiškai pritariu savivaldybės politikų sprendimams, nes jie geriausiai atspindi gyventojų lūkesčius.						
	13.2.3. Aš esu patenkintas sudarytomis sąlygoms tobulintis ir kelti kvalifikaciją.						
	13.2.4. Stengiuosi atsakyti į gyventojų paklausimus išsamiai ir per trumpiausią įmanomą laiką, bandau kartu spręsti iškilusias problemas (kompetencijos ribose).						

	13.2.5. Savivaldybėje visiems darbuotojams sudarytos lygios galimybės.					
	13.2.6. Savivaldybėje užtikrinamas patikimas finansų valdymas, išskiriami prioritetai, kuriais vadovaujantis pagrindžiamas konkrečios programos įgyvendinimas, skiriamos lėšos jai vykdyti.					
Papildoma informacija						
14.	Amžius (metai).					
15.	Išsilavinimas: 1) Vidurinis 2) Profesinis 3) Aukštesnysis 4) Aukštasis					
16.	Kokios vidutinės pajamos per mėnesį? 1) mažiau nei 325 € 2) 325 € – 1000 € 3) 1000 € ir daugiau					
17.	Kiek metų gyvenate šioje savivaldybėje?					
18.	Ar kasdien turite rūpintis nepilnamečiais vaikais/kitais šeimos nariais? 1) Taip 2) Ne					

ANKETA SAVIVALDYBĖS POLITIKAMS

Lentelė Nr. 3

Eil. Nr.		Nežinau, neturiu nuomonės (0)	Nepritariu (1)	Iš dalies pritariu (2)	Pritariu (3)	Visiškai pritariu (4)
1.	Sąžiningi rinkimai, atstovavimas ir dalyvavimas , t. y. užtikrinamos realios galimybės visiems savivaldybės gyventojams pateikti nuomonę apie viešųjų reikalų tvarkymą savivaldybėje.					
	Kaip savivaldybės gyventojų išrinktas savivaldybės bendruomenės atstovas susitinku su atskirais savivaldybės gyventojais kartą per savaitę.					
2.	Reagavimas , t. y. užtikrinama, kad savivaldybės institucijų veikla atitinka teisėtus savivaldybės gyventojų lūkesčius ir interesus.					
	Apskritai, aš esu visiškai patenkintas viešosiomis paslaugomis, kurias savivaldybė gali pasiūlyti mūsų savivaldybės gyventojams.					
3.	Veiksmingumas ir efektyvumas , t. y. siekiama užtikrinama, kad savivaldybės tikslai būtų pasiekti, o kuo geriau panaudojant turimus išteklius.					
	Manau, kad dirbu naudingą savivaldybės bendruomenei darbą.					
4.	Atvirumas ir skaidrumas , t. y. užtikrinama galimybė viešai gauti aiškiai suprantamą informaciją apie viešųjų reikalų tvarkymą savivaldybėje.					
	Savivaldybė gerai informuoja savivaldybės gyventojus apie savivaldybės politikų veiklą.					
5.	Teisės normų laikymasis , t. y. užtikrinamas sąžiningumas ir nešališkumas.					
	Savivaldybėje vyrauja bendri, o ne atskirų gyventojų interesai.					
6.	Etiškas elgesys , t. y. užtikrinama, kad vieši interesai yra aukščiau už privačius interesus.					
	Savivaldybėje su visais gyventojais elgiamasi vienodai, nepriklausomai nuo juos siejančių ryšių su išrinktais savivaldybės tarybos nariais ar kitais savivaldybės institucijų darbuotojais.					
7.	Kompetencija ir produktyvumas , t. y. užtikrinama, kad tiek savivaldybės politikai, tie savivaldybės institucijų darbuotojai gerai atlieka savo pareigas.					

	Savivaldybės administracija yra dėmesinga savivaldybės politikų iniciatyvoms.					
8.	Inovacijos ir atvirumas pokyčiams , t. y. siekiama, kad būtų gaunama nauda iš naujų sprendimų būdų ir gerosios praktikos.					
	Savivaldybėje tinkamai nagrinėjami savivaldybės gyventojų skundai ir siūlymai, kaip gerinti viešųjų paslaugų teikimą.					
9.	Patvarumas ir ilgalaikė orientacija , t. y. įvertinami būsimų kartų poreikiai.					
	Savivaldybėje sprendimus priimantys asmenys įtraukia savivaldybės gyventojus į vietos problemų sprendimą.					
10.	Patikimas finansų valdymas , t. y. užtikrinamas taupus ir produktyvus savivaldybės lėšų naudojimas.					
	Savivaldybė tinkamai informuoja gyventojus apie teikiamas paslaugas ir pagrindžia šių paslaugų kainas.					
11.	Žmogaus teisės, kultūrinė įvairovė ir socialinė sanglauda , t. y. užtikrinama, kad visų savivaldybės gyventojų teisės yra saugomos ir gerbiamos, nė vienas nėra diskriminuojamas.					
	Savivaldybėje yra užtikrinamos žmogaus teisės, jų įgyvendinimas vystomas visuose savivaldybės gyventojų grupėse.					
12.	Atskaitomybė , t. y. savivaldybės politikai ir savivaldybės institucijų darbuotojai prisiima atsakomybę už savo veiksmus ir priimtus sprendimus.					
	Visi savivaldybės tarybos nariai tinkamai paaiškina savivaldybės gyventojams apie savo priimtus sprendimus.					